

Konjunkturutviklingen i Norge

Veksten i norsk økonomi har fortsatt i høyt tempo så langt i 2007. Vi må ti år tilbake for å finne liknende vekstrater i BNP for Fastlands-Norge som det vi nå har opplevd. Selv etter flere år med konjunkturoppgang har veksten tiltatt i første halvår 2007. Veksten i økonomien er bredt basert med sterk vekst i nesten alle etterspørselskomponenter og i de fleste hovednæringer med unntak av petroleumssektoren. Arbeidsledigheten har falt til et lavt nivå som vi må tjue år tilbake for å finne maken til. Veksten i arbeidsstyrken er høy både som følge av høy arbeidsinnvandring og økte yrkesfrekvenser, særlig fra eldre. Denne fleksibiliteten i arbeidsmarkedet gjør det vanskeligere enn før å vurdere kapasitetsgrensen for norsk økonomi.

Økningen i antall ledige stillinger og den tiltakende lønnsveksten viser at arbeidsmarkedet nå er svært stramt. Prisveksten målt ved konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer er fortsatt lav, men svakt stigende.

Pengepolitikken har gradvis blitt strammet til i løpet av de siste to årene. Rentene har kommet opp både nominelt og reelt, og den sterke kronekursen bidrar også til å legge en demper på etterspørselsveksten i norsk økonomi. Finanspolitikken må karakteriseres som om lag konjunkturneutral i 2007. Det er selvforsterkende effekter av veksten i privat sektor som nå gir vekstimpulser til fastlandsøkonomien. De nærmeste

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Regnskapstall for 2005-2007. Vekst fra forrige periode. Prosent

	2005	2006	Sesongjustert			
			06:3	06:4	07:1	07:2
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger mv.	3,3	4,4	1,1	1,0	3,0	0,9
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	0,7	0,6	0,6	0,1
Bruttoinvesteringer i fast realkapital	11,2	7,4	-0,3	2,7	-1,3	3,9
Fastlands-Norge	9,1	8,0	-4,1	7,5	-2,3	2,3
Utvinning og rørtransport	19,1	4,4	9,3	-0,8	-7,9	9,4
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ¹	3,9	4,7	0,0	2,0	1,4	1,0
Eksport	0,7	1,6	1,2	1,3	1,3	-0,5
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	0,2	-2,1	4,3	-6,3
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	0,1	2,6	3,7	0,1
Import	8,6	8,2	0,5	3,0	1,7	1,7
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	1,1	5,7	1,6	0,5
Bruttonasjonalprodukt	2,7	2,8	1,6	0,4	0,8	0,9
Fastlands-Norge	4,5	4,6	1,5	1,2	1,6	1,3
Arbeidsmarkedet						
Utførte timeverk	1,2	2,1	0,7	0,9	1,1	1,0
Sysselsatte personer	1,0	3,1	0,9	0,7	0,9	1,2
Arbeidsstyrke ²	1,1	1,8	0,3	0,3	0,8	1,0
Arbeidsledighetsrate, nivå ³	4,6	3,4	3,3	2,9	2,7	2,6
Priser og lønninger						
Lønn per normalsårsverk ⁴	4,0	4,3	4,9	5,2	6,1	5,6
Konsumprisindeksen (KPI) ⁴	1,6	2,3	2,2	2,5	1,0	0,3
KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) ⁴	1,0	0,8	0,5	0,8	1,2	1,4
Eksportpriser tradisjonelle varer	4,0	11,7	3,1	0,9	-0,9	2,5
Importpriser tradisjonelle varer	0,4	4,7	2,1	4,1	0,1	1,2
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	300,8	353,5	93,7	93,1	83,9	71,1
MEMO (justerte nivåttall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	2,2	3,1	3,2	3,6	4,2	4,6
Utlånsrente, banker ⁵	3,9	4,3	4,4	4,7	5,3	5,6
Råoljepris i kroner ⁶	351,4	413,8	434,6	380,7	360,4	414,1
Importveid kronekurs, 44 land, 1995=100	91,8	92,5	92,2	94,7	93,2	92,0
NOK per euro	8,01	8,05	8,06	8,27	8,17	8,10

¹ Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

² Definert som summen av ledige ifølge AKU og sysselsetting ifølge nasjonalregnskapet fratrukket utlendinger i utenriks sjøfart.

³ Ifølge AKU.

⁴ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

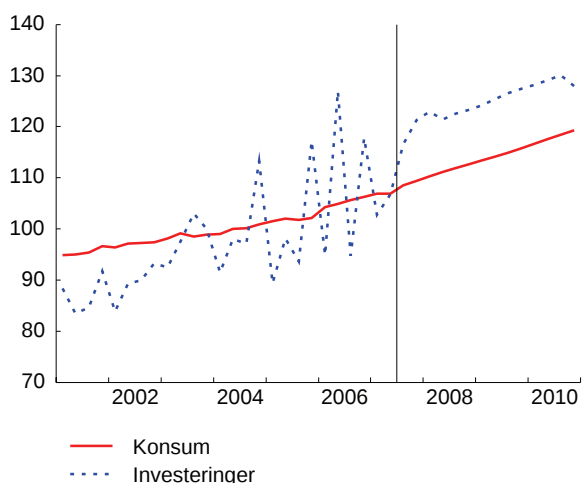
⁵ I slutten av perioden.

⁶ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Offentlig forvaltning

Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

te kvartalene framover er det grunn til å tro at disse etterspørselsimpulsene avtar i styrke. Sammen med et moderat konjunkturtilbakeslag internasjonalt, vil BNP-veksten i fastlandsøkonomien dempes noe, men neppe mer enn ned til litt under trendmessig vekst. Det er nå sannsynligvis lite ledig kapasitet i norsk økonomi selv om ferdigstilling av store investeringsprosjekter øker kapasiteten og dermed understøtter fortsatt vekst. Den sterke kostnadsveksten vi må forvente i kjølvannet av høykonjunkturen, vil også etter hvert bidra til lavere realvekst i økonomien. Grunnene til at den sterke veksten i norsk økonomi ennå ikke har slått vesentlig ut i økt prisvekst er dels høy produktivitet-vekst og dels en lav og til tider negativ importpris-vekst. Etter flere år med konjunkturoppgang er det normalt at produktivitetsveksten dempes noe. Det vil bidra til noe høyere inflasjon framover. Kronekursen har styrket seg nylig og vil kunne styrke seg ytterligere dersom rentedifferansen overfor utlandet øker framover, slik vi legger til grunn. Denne utviklingen vil dempe prisveksten i Norge.

Stabil vekst i offentlig etterspørsel

Ifølge Kvartalvis nasjonalregnskap (KNR) økte konsumet i offentlig forvaltning med drøyt 2 prosent i første halvår 2007 sammenliknet med samme periode året før. Vekstanslaget i Revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2007 er vel 3 prosent for hele 2007. Det var ingen vekst i konsumet i statsforvaltningen i første halvår, noe som trekker den samlede veksten ned. Brutto-investeringene i offentlig forvaltning har så langt utviklet seg mer på linje med tidligere anslag og viser en vekst på om lag 5 prosent i første halvår i år sammenliknet med første halvår i fjor dersom man holder kjøp av fregatter utenom. På bakgrunn av de moderate konsumtallene i første halvår har vi nedjustert vårt anslag for veksten i konsumet i offentlig forvaltning for 2007 noe i forhold til tidligere. Veksten i trygder og stønader fra det offentlige er omtrent i tråd med

tidligere anslag og vokser nominelt om lag i takt med lønnsveksten. Som følge av den lave konsumprisveksten gir dette et betydelig bidrag til husholdningenes realinntektsvekst i 2007. Den sterke veksten i norsk økonomi fører til betydelig vekst i de offentlige skatteinntektene.

Våre anslag for finanspolitikken for årene 2008-2010 er praktisk talt de samme som i forrige konjunktur-oversikt. Disse anslagene gir en ganske stabil vekst i kjøp av varer og tjenester i offentlig forvaltning som ligger nær en antatt trendmessig vekst i norsk økonomi. Vi har fortsatt lagt til grunn uendrede reelle skattesatser samlet sett i årene framover. Anslagene innebærer at det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet kan bli noe mindre enn 4 prosent av Statens pensjonsfond – Utland både i inneværende år og i årene framover. Børsuroen internasjonalt, sammen med en sterk kronekurs, kan gi en mindre økning i "petroleumsfondet" enn anslagene i RNB 2007 indikerer. En svakere utvikling i fondsverdien vil i så fall føre til at våre anslag for finanspolitikken blir mer på linje med 4 prosentregelen.

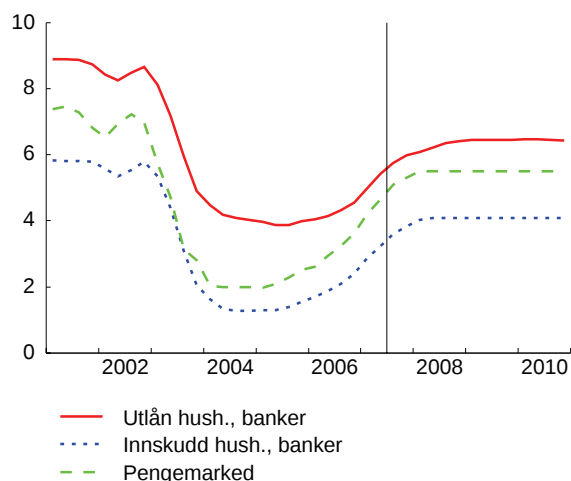
Moderat pengepolitisk innstramning

Norges Bank skal fastsette renta på bakgrunn av en avveining mellom å stabilisere inflasjonen, valutakurser og utviklingen i produksjon og sysselsetting. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent. Den lave inflasjonen de siste årene kan i stor grad betraktes som resultatet av tilbudssidesjokk gjennom til dels fallende importpriser og høy produktivitetsvekst. Slike sjokk kan lede til en situasjon hvor inflasjonen er lav samtidig som kapasitetsutnyttelsen er høy. I sin rentesetting må Norges Bank da foreta en avveining mellom å stabilisere inflasjonen i forhold til det operative målet og å stabilisere produksjonsutviklingen og sysselsettingen. I denne sammenheng må Norges Bank også ta hensyn til rentas virkning på valutakursen.

Siden juli 2005 har Norges Bank økt styringsrenta gradvis fra 1,75 prosent til 4,75 prosent i august 2007. Pengemarkedsrenta har fulgt styringsrenta med et lite påslag. Dette påslaget har over tid ligget i underkant av 0,25 prosentpoeng, men er noe høyere når renta stiger. Ved utgangen av august lå 3 måneders pengemarkedsrente på 5,2 prosent.

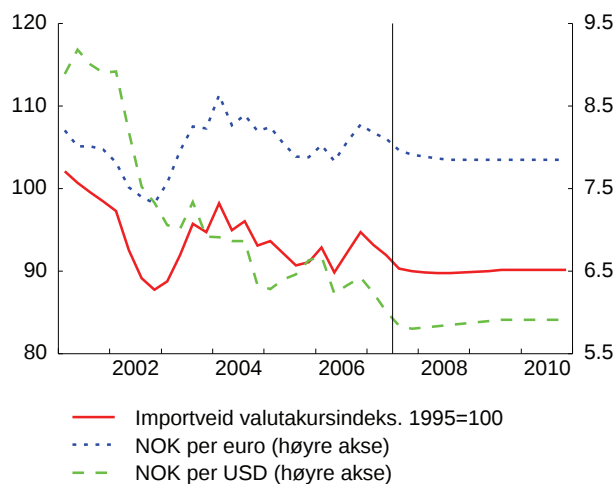
Uroen i finansmarkedene har ført til forventninger om redusert rente i USA. I det norske pengemarkedet er det nå priset inn færre renteøkninger enn det var i juli i år. Pengemarkedsrenta er forventet å stige til 5,5 prosent i løpet av året, for så å stabilisere seg rundt dette nivået. Dette innebærer to renteøkninger til fra Norges Bank når vi legger til grunn en forskjell på 0,25 prosentpoeng mellom styringsrenta og pengemarkedsrenta. Vi anslår en lignende renteutvikling som er priset inn i markedet. En av disse renteøkningene anslås å komme i høst, mens den foreløpig siste

Norske renter Prosent

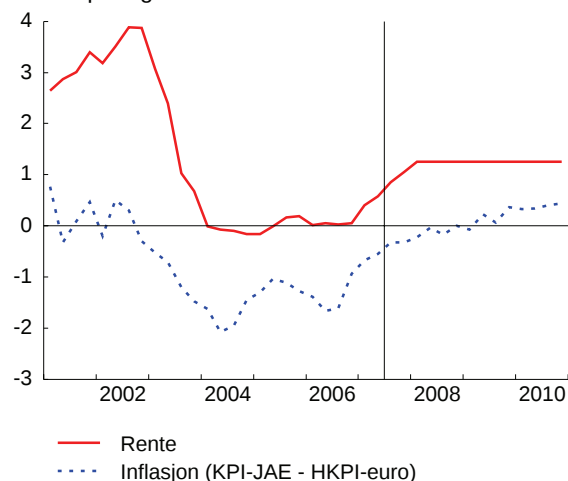
Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

Valutakurser

Kilde: Norges Bank.

Rente- og inflasjonsforskjell mellom norske kroner og euro Prosentpoeng

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

renteøkningen i denne omgangen er forventet å komme i begynnelsen av 2008.

Bankenes utlånsrente har økt fra 4,7 prosent ved årsskiftet til 5,6 prosent ved utgangen av juni. Innskuddsrenta har økt noe mindre, slik at rentemarginen nå har økt litt etter flere år med reduksjon. Med et normalt påslag på styringsrenta forventer vi at utlånsrenta vil komme opp i 6,5 prosent i 2009 og 2010.

Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) var i 2006 0,8 prosent høyere enn i 2005. Siden april i år har 12-månedersveksten i KPI-JAE ligget rundt 1,4 prosent. På årsbasis anslår vi at KPI-JAE vil bli 1,4 prosent høyere i 2007 enn i 2006, og at inflasjonen øker gradvis og når 2,3 prosent i 2010.

Den innenlandske kredittveksten, målt ved 12-månedersveksten i publikums bruttogjeld (K2), var 14,8 prosent i juli 2007. Kredittveksten har ligget rundt dette nivået det siste året. 12-månedersveksten i husholdningenes innenlandske bruttogjeld var 12,3 prosent, opp fra 12,0 prosent både i mai og juni. Dette er den høyeste 12-månedersveksten så langt i år, men i et noe lengre perspektiv har veksten i husholdningenes bruttogjeld falt noe. I mars 2006 nådde veksten en topp på 13,5 prosent, mens den gjennomsnittlige veksten i 2006 var 13,0 prosent. Husholdningenes kredittvekst er fortsatt klart høyere enn veksten i inntektene. Husholdningenes bruttogjeld som andel av inntekten øker dermed fortsatt.

Den europeiske sentralbanken (ESB) økte styringsrenta med 0,25 prosentpoeng til 4,0 prosent i juni i år. Vi legger til grunn at det ikke kommer ytterligere renteøkninger i 2007 og at styringsrenta i euroområdet holdes uendret ut prognoseperioden. Våre anslag på renteutviklingen i euroområdet og Norge innebærer at renteforskjellen vil øke til ett prosentpoeng i løpet av 2007 og nå 1,25 prosentpoeng i begynnelsen av 2008. Med en slik rentedifferanse anslår vi at krona styrkes og vil holde seg sterk i hele prognoseperioden.

Utover høsten antar vi at eurokursen vil ligge rundt 7,90, slik at årsgjennomsnittet for 2007 blir om lag 8,05 kroner per euro. Vi antar videre at eurokursen vil komme ned til 7,85 kroner per euro fra våren 2009. Den importveide kronekursen, målt med vektor basert på sammensetningen av norsk import, vil ligge på om lag samme nivå ut prognoseperioden som ved utgangen av august. Som årsgjennomsnitt innebærer det en kronestyrking på 1,7 prosent i 2008.

Høyt tempo i oljeinvesteringene

Siden tidlig i 2002 har investeringsvolumet i utvinning og rørtransport vist en stigende tendens. Etter å ha vokst relativt sterkt gjennom 2004 og 2005, avtok veksten noe gjennom 2006. Foreløpige tall fra KNR indikerer at veksten i volumet tok seg noe opp igjen

gjennom første halvår i år. Sammenliknet med første halvår i fjor lå investeringsnivået vel 6 prosent høyere. Mens investeringene i leting, produksjonsboring og plattformer tok seg kraftig opp, sank investeringene i landanlegg og rørtransport. Vi legger til grunn at oljeinvesteringene fortsetter å vokse om lag i samme tempo gjennom resten av inneværende år, for så å øke ytterligere til rundt 10 prosent årlig i resten av prognoseperioden.

Oljeselskapenes leteaktivitet har så langt blitt begrenset av riggkapasiteten. Leteviljen stimuleres av en forventet høy oljepris i lang tid framover og av at det fremdeles er mange lovende gjenstående letearealer. Dette bekreftes også i SSBs siste investeringstelling. Letingen vil ventelig øke klart etter hvert som riggkapasiteten tiltar. Også investeringene i felt i drift ventes å øke klart framover. I stor grad gjelder dette investeringer tilknyttet utvinning av haleproduksjonen på eksisterende felt som er klart lønnsomme med dagens oljepris. Også nye funn i nærheten av eksisterende felt ventes å bidra til å øke investeringer i tilknytning til eksisterende infrastruktur. Vega, Tyrihans, Goliat, Skarv/Idun og Troll Fase 3 er blant de største nye feltene som helt eller delvis forventes å bli bygd ut i løpet av prognoseperioden. Flere mindre feltutbygginger vil trolig også bli satt i gang. Mye ligger altså til rette for at oppgangen i feltutbygging gjennom de siste to årene vil fortsette.

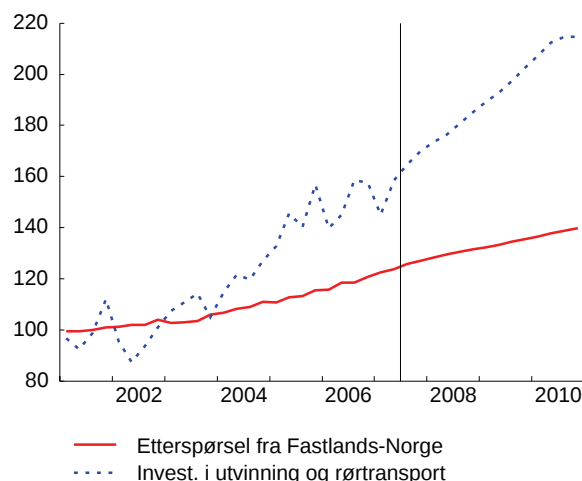
Det er ingen tegn til nye landanlegg av betydning som kan forhindre et markant fall i landinvesteringene når landanleggene på Nyhamna og Melkeøya ferdigstilles i år. Investeringene tilknyttet rørtransport antas også å falle gjennom inneværende og neste år, men vil så øke igjen utover i prognoseperioden. Et nytt rørprosjekt til EU kan trekke denne aktiviteten ytterligere opp. Et slikt prosjekt kan alene øke investeringene i rørtransport med mellom 10 og 22 milliarder kroner, avhengig av trasévalget.

Forløpet for olje- og gassrelaterte investeringer vil bidra til å opprettholde høykonjunktoren. Allerede i år ventes investeringsvolumet å bli høyere enn i det tidligere toppåret 1998. Den relative betydningen blir likevel mindre enn den gang – målt som andel av BNP Fastlands-Norge antar vi at investeringene vil utgjøre vel 6 prosent i år, mot om lag 8 prosent i 1998. Selv med et betydelig høyere investeringsnivå i 2010, vil andelen ventelig bli noe i underkant av dette. Med synkende investeringer i landanlegg i perioden foran oss, vil importandelen i investeringene antakelig bli høyere enn den har vært de siste årene. Veksten i oljeinvesteringene i prognoseperioden vil anslagsvis bidra med 0,2 prosentpoeng til veksten i BNP Fastlands-Norge neste år, stigende til 0,4 prosentpoeng i 2010.

KNR-tallene viser at utvinningen av olje og gass i første halvår i år ble 6 prosent lavere enn i den tilsvarende perioden i 2006. Mens gassproduksjonen

Innenlandsk etterspørsel

Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

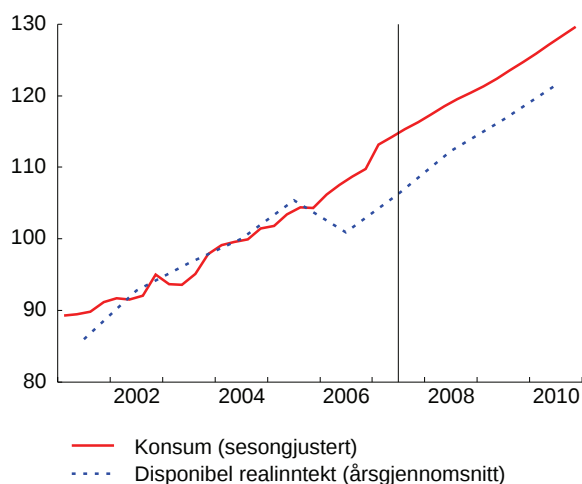
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

holdt seg om lag uendret, sank oljeutvinningen med nær 8 prosent. Vi legger til grunn at nedgangen i utvinningen av olje etter hvert stopper opp, for så å øke noe igjen i 2008. Selv om haleproduksjonen av olje øker, og det settes i gang utvinning på nye felt, tror vi ikke dette er tilstrekkelig til å motvirke den ventede produksjonsnedgangen på de store, modne feltene i årene deretter. Oljeutvinningen antas derfor å synke i både 2009 og 2010. Med Snøhvit og Ormen Lange i kommersiell drift fra 4. kvartal i år vil gassutvinningen skyte fart, for deretter å øke mer moderat. Samlet sett antas petroleumproduksjonen å falle med noe over 4 prosent i år, for så å øke med nær 7 prosent neste år. Dette utvinningsnivået antas så å holde seg gjennom 2009 og 2010, hvor gassutvinningen vil utgjøre en stadig større del av petroleumsutvinningen. Målt i verdi, utgjorde gassens andel av den samlede petroleumsutvinningen i overkant av 21 prosent i 2005. Denne andelen ventes å øke til nær 35 prosent i 2010.

Vedvarende høy konsumvekst

Den sterke konsumveksten gjennom de siste årene – som må ses i lys av høy underliggende inntektsvekst og et kraftig fall i realrenta siden 2002 – har fortsatt så langt i 2007. Sesongjusterte KNR-tall viser at konsumet i husholdninger og ideelle organisasjoner økte med 0,9 prosent fra 1. til 2. kvartal i år etter en oppgang på hele 3,0 prosent kvartalet før. De store svingningene kan føres tilbake til utviklingen i varekonsumet, mens tjenestekonsumet viser en mer stabil vekstutvikling. Varekonsumet økte med 0,4 prosent i 2. kvartal i år, mens tjenestekonsumet gikk opp med 1,0 prosent. Nedgangen i kjøp av biler fra det rekordhøye nivået i 1. kvartal, som var påvirket av omleggingen av avgiftene ved årsskiftet, forklarer deler av svingningene i varekonsumet. Dersom vi ser bort fra bilkjøpene, steg varekonsumet med hele 1,5 prosent i 2. kvartal i år. Konsumet av finansielle tjenester og hotell- og restauranttjenester bidro mest til veksten i

Inntekt og konsum i husholdninger mv. Volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

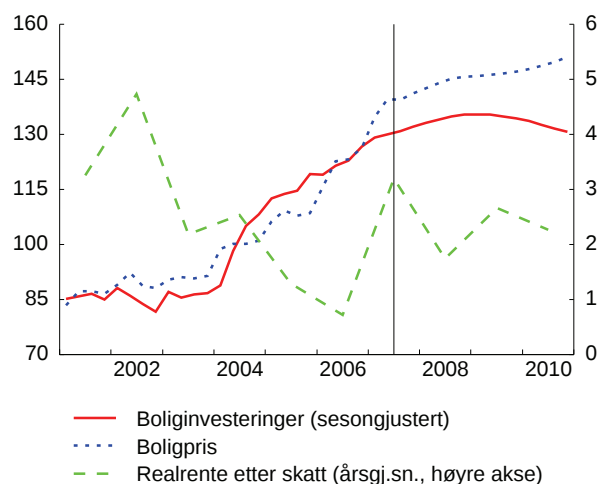
tjenestekonsumet i samme periode, men veksten var sterk i nesten alle tjenestegrupper. Sammenligner vi første halvår i år med første halvår i fjor, var husholdningenes konsum samlet sett nær 6,5 prosent høyere i volum. Riktignok viser varekonsumet en sesongjustert nedgang på 1,8 prosent fra juni til juli. Samtidig var varekonsumindeksen nær 8 prosent høyere i juli i år enn i samme måned i fjor. På årsbasis venter vi nå en konsumvekst på 6,3 prosent i år, om lag to prosentpoeng høyere enn i 2006. Vi må tilbake til konjunkturoppgangen på midten av 1990-tallet for å finne tilsvarende volumvekst i konsumet.

Veksten i husholdningenes disponible realinntekter anslås å bli rundt 5,5 prosent i år og neste år, og rundt 4,0 prosent i resten av prognoseperioden. Også når vi ser bort fra utbytteutbetalingene (se egen tabell), som trolig i liten grad stimulerer konsumet, vil inntektsveksten ventelig være høy framover. Denne utviklingen kommer som følge av sterk vekst i lønns- og næringsinntekter og offentlige stønader. Samtidig trekker relativt lav konsumprisvekst, og da særlig i 2007, realveksten i husholdningenes inntekter opp. Derimot vil husholdningene øke sin gjeld i forhold til sine fordringer gjennom prognoseperioden. Det vil sammen med renteoppgangen slå ut i en svak utvikling i netto renteinntekter, noe som trekker veksten i disponibel inntekt ned. Realrenta etter skatt antas å bli vel 3 prosent i 2007, klart høyere enn i de to foregående årene, for så å synke til et nivå på knappe 2,5 prosent som årlig gjennomsnitt i perioden 2008-2010. Alt i alt gir inntekts- og renteutviklingen som her legges til grunn en årlig vekst i konsumet på mellom 3 og 4 prosent de nærmeste årene.

Spareraten sank til et historisk sett lavt nivå på 1,4 prosent i 2006, fra et nivå på nær 9 prosent året før. Skattemessige tilpasninger til gjeninnføringen av skatt på aksjeutbytte i fjor, forklarer denne utviklingen. Våre anslag innebærer at spareraten vil synke ytter-

Boligmarkedet

Venstre akse indekser, 2004=100, høyre akse prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Husholdningenes disponible realinntekter. Prosentvis vekst fra året før

	2006	2007	2008	2009	2010
Totalt	-4,3	5,3	5,7	3,9	4,1
Eksklusive aksjeutbytte	2,6	5,4	3,5	3,5	3,7

ligere i år til et nivå nær null for så å stige igjen til noe over 3 prosent i 2010. Det lave nivået på sparingen gjennom prognoseperioden reflekteres i en svak utvikling i husholdningenes nettofinansinvesteringer. Målt i løpende priser vil husholdningene øke sine nettofinansinvesteringer med om lag 10 milliarder kroner i løpet av prognoseperioden, fra et nivå på om lag -50 milliarder kroner i 2006. Husholdningene vil dermed fortsette å vri deler av sin formue vekk fra finanskapital over til realkapital, noe som vil gjenspeiles i at boliginvesteringene vil holde seg på et høyt nivå framover.

Boliginvesteringene bremser opp

Med sterk realinntektsvekst, lavere realrenter og vekst i realprisene på boliger i annenhåndsmarkedet har boliginvesteringene vokst kraftig siden slutten av 2003. Ifølge foreløpige KNR-tall økte boliginvesteringene med 6,5 prosent i 2006 mot hele 14,5 prosent året før. Sesongjusterte tall viser at boliginvesteringene kun økte med 0,6 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, noe som er klart svakere enn de siste forutgående kvartalene med vekstrater på mellom 2 og 3 prosent. Sammenlignet med første halvår i fjor var boliginvesteringene mer enn 7,5 prosent høyere i første halvår i år.

Statistikk over byggevirkosomhet kan tyde på at igangsettingen av nye boliger, målt ved både antall boliger og bruksareal, har flatet ut. Omfanget av byggeaktiviteten gjennom 2006 og første halvår av 2007 tilsier likevel – sammen med utsikter til fortsatt god vekst i disponibel realinntekt – at boliginvesteringene vil

Betydningen av renta for boligmarkedet

Fra 2. kvartal 2003 til 2. kvartal 2007 har boligprisindeksen til SSB steget med nær 55 prosent. Samtidig har boliginvesteringene økt formidabelt, slik at verdien av den samlede boligkapitalen i Norge har økt med 74 prosent i samme periode. Veksten i boligmarkedet må ses i sammenheng med den markerte nedgangen i realrenta og den sterke realinntektsveksten de siste årene. Fra sommeren 2005 har imidlertid renta økt jevnt. I våre prognoser legger vi til grunn ytterligere to renteøkninger på til sammen 0,5 prosentpoeng i år før Norges Banks styringsrenta flater ut på 5,25 prosent. Vi skal her benytte KVARTS til å tallfeste betydningen på boligmarkedet av de siste fire renteøkningene i vår prognosebane på til sammen 1 prosentpoeng.

Bruktboligprisen i KVARTS er modellert slik at den klarer markedet for bruktboliger, og modellen er tallfestet med utgangspunkt i den historiske utviklingen. I tillegg til boligkapitalmengden påvirkes boligprisen av husholdningenes realinntekt og realrenta etter skatt. Spesielt realrenta synes å ha hatt stor effekt på boligprisen; ved en økning i realrenta på ett prosentpoeng vil boligprisene i følge modellen på sikt reduseres med om lag 12 prosent. Det er da ikke tatt hensyn til at også andre størrelser av betydning for boligprisen påvirkes av renteendringen. For et gitt rentenivå og boligkapitalmengde er det funnet støtte for at boligprisene følger husholdningenes realinntekt. En dobling i inntekten vil således på sikt gi en dobling i boligprisen.

I KVARTS er boliginvesteringene avledet fra en modell for igangsettingen av nye boliger. Siden igangsettingen etterfølges av investeringer i inntil tre år, er igangsettingstallene en ledende indikator for boliginvesteringene. Igangsettingen av boliger er antatt å følge forholdet mellom boligpris og byggekostnader, siden dette forholdet fanger opp lønnsomheten med å bygge og selge nye boliger. I tallfestingen av modellen er det funnet støtte for at igangsettingen av nye boliger over tid øker med en prosent dersom boligprisene øker med en prosent mer enn byggekostnadene. Øker byggekostnadene mer enn boligprisene, synker igangsettingen

etter hvert tilsvarende. Boliginvesteringene følger igangsettingen med et tidsetterslep, og effekten på investeringene av en endring i boligprisen blir derfor over tid den samme som for igangsettingen. Det er ingen direkte renteeffekter på boliginvesteringene, men investeringene blir likevel påvirket gjennom virkningen på boligprisen.

Vi sammenligner prognosebanen vi presenterer i denne rapporten med alternative beregninger hvor vi tenker oss at styringsrenta holdes uendret etter at den ble satt opp til 4,25 prosent 31. mai i år. Dermed kan vi tallfeste virkningene av de to renteøkningene i juni og august i år, samt de ytterligere to renteøkningene vi legger til grunn i vår prognosebane. Beregningene viser således virkningen av en økning i styringsrenta på til sammen ett prosentpoeng i andre halvår i år. Det er i alternativbanene antatt at pengemarkedsrenta ligger 0,25 prosentpoeng over styringsrenta. Beregningene går fram til 2010 og tabellen viser virkningene av renteøkningene. Det er realrenta og realinntektene som er av betydning for boligmarkedet. Endringer i konsumprisene påvirker begge disse størrelsene. Vi har gjennomført to alternative beregninger. I den første har vi holdt valutakursen uendret. Denne beregningen illustrerer virkningen på boligmarkedet når vi ser bort fra valutakursens virkning på konsumprisene. I den andre beregningen har vi tillatt endringer i valutakursen.

Det er i hovedsak endringene i realrenta som bidrar til utviklingen. Økt realrente demper boligprisveksten og boliginvesteringene. Økte renteutgifter reduserer i tillegg husholdningenes inntektsvekst, og bidrar til å forsterke de negative effektene på boligmarkedet. Dersom valutakursen ikke påvirkes vil renteøkningene redusere boligprisene med 5,3 prosent i 2010 sett i forhold til prisenivået i våre prognoser. Boliginvesteringene vil bli 7 prosent lavere samme år. Åpner vi valutakurskanalen vil effektene bli mer enn det dobbelte, som følge av at krona styrkes med vel 5 prosent og reduserer prisstigningen med i gjennomsnitt 0,6 prosentpoeng.

Virkning i prosent der ikke annet framgår

	Uendret valutakurs				Modellbestemt valutakurs			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Pengemarkedsrente, prosentpoeng	0,4	1	1	1	0,4	1	1	1
Prisstigning, KPI, prosentpoeng	0	0,1	0,1	0	-0,2	-1,1	-0,5	-0,6
Valutakurs	0	0	0	0	-1,3	-5,2	-5,1	-5,2
Husholdningenes disponible realinntekt	-0,1	-0,9	-1,3	-1,6	0,1	0	-0,8	-1,4
Boligpris	0	-1,1	-3,1	-5,3	-0,3	-4,3	-9,4	-12,9
Boliginvesteringer	0	-0,8	-3,5	-7	-0,1	-2,4	-9	-14,9
Konsum i husholdningene	-0,1	-0,7	-1,2	-1,8	0	-1,1	-1,7	-2,1
BNP Fastlands-Norge	0	-0,3	-0,6	-1	-0,1	-1	-1,6	-2,1

holde seg på et høyt nivå de nærmeste årene. Det historisk sett meget høye nivået på boligkapitalen i tillegg til høyere realrenter vil imidlertid bidra til å bremse både boliginvesteringene og boligprisveksten framover (se egen boks). Vi venter nå at boliginvesteringene i år som i fjor vil øke med rundt 6,5 prosent, for så å flate ut og etter hvert gå litt ned. Bruktboligprisene på sin side ventes å øke med rundt 13 prosent i år. Da forventes det om lag uendrede priser fra 2. kvartal og ut året. Deretter ventes veksten i bruktboligprisene å synke og nesten stoppe opp mot slutten av prognoseperioden.

Betydelig investeringsvekst

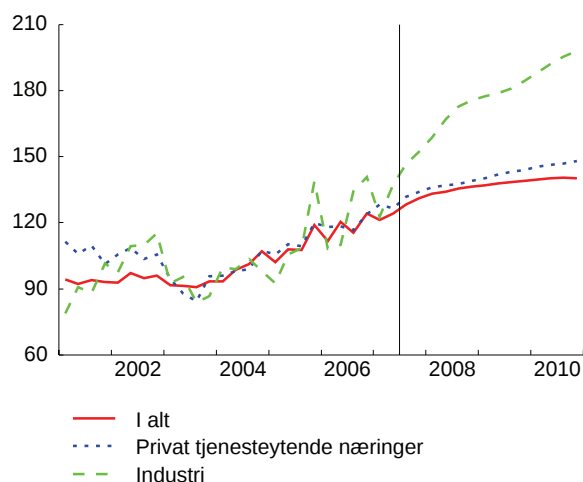
Bedriftene i Fastlands-Norge fortsetter å øke investeringene. De sesongjusterte nasjonalregnskapstallene fra KNR viser en økning i bruttoinvesteringene i fastlandsnæringene på nær 3 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Fra 2003 til 2006 har disse investeringene økt med nær 30 prosent. Investeringene i 2. kvartal i år var 9,6 prosent høyere enn i samme kvartal året før. Investeringen i industri og bergverk økte fra 1. til 2. kvartal med nær 12 prosent, mens firekvarstalsveksten var i overkant av 23 prosent. Innenfor tjenester var det ifølge de sesongjusterte tallene en liten nedgang i 2. kvartal, men meget sterk vekst i kvartalene før bidro til at investeringsnivået lå nær 7 prosent høyere enn samme kvartal året før.

SSBs siste investeringsundersøkelse indikerer at investeringsveksten (i volum) i både industri- og kraftsektoren i år og neste år blir på mellom 15 og 20 prosent. I våre prognoser har vi lagt til grunn en investeringsutvikling omtrent på linje med investeringstelingen. I 2009 og 2010 reduseres investeringsveksten i industrien til rundt 5 prosent. Vi regner med at investeringsveksten i tjenestenæringene reduseres noe framover. For fastlandsnæringene samlet anslår vi en investeringsvekst på 8-9 prosent i år og neste år, og at denne mer enn halveres i 2009 og 2010. Dette innebærer at investeringsnivået i fastlandsnæringene generelt og industrien spesielt vil ligge meget høyt i hele prognoseperioden.

Lavere eksportvekst av tradisjonelle varer neste år

Sesongjusterte nasjonalregnskapstall viser nær uendret eksportvolum av tradisjonelle varer fra 1. til 2. kvartal i år. Dette representerer en nedgang fra kvartalet før da eksporten steg med hele 3,7 prosent, og kan tilskrives at eksporten av viktige varer som fisk og fiskeprodukter og ulike råvarer viste nedgang. I det siste kvartalet steg imidlertid eksporten av verkstedprodukter. Elektrisk kraft utgjør en betydelig mindre andel, men har på grunn av meget sterk vekst de to siste kvartalene bidratt vesentlig til veksten i samlet eksport av tradisjonelle varer. Eksporten av elektrisk kraft steg med 90 prosent fra 4. kvartal i fjor til 1.

Investeringer i Fastlands-Norge
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

kvartal i år, og med over 100 prosent fra 1. til 2. kvartal. Bidraget i 2. kvartal til veksten i tradisjonell vareeksport fra elektrisitet var på hele 1,5 prosentpoeng. Eksporten totalt gikk svakt ned med 0,5 prosent. Dette kan i hovedsak føres tilbake til en nedgang i eksporten av råolje og naturgass på 6,3 prosent. En økning i eksporten av tjenester, spesielt forretningsmessige tjenester og bruttofrakter (utenriks sjøfart), gjør at utslaget på totaleksporten dempes.

Etter en prisnedgang (sesongjustert) i 1. kvartal i år steg prisene på tradisjonelle eksportvarer i 2. kvartal med 2,5 prosent. Metallprisene fortsatte å stige. De steg med 5,5 prosent i 2. kvartal, mot 2,3 prosent kvartalet før. Det utgjør likevel en klar avdemping i forhold til utviklingen gjennom fjoråret da prisene steg med hele 50 prosent. Sterk prisvekst på råolje og naturgass og på tjenester bidro til at prisveksten for total eksport ble 3,3 prosent i 2. kvartal år.

Vi legger til grunn at eksportveksten av tradisjonelle varer vil holde seg sterk ut året. Årsveksten ventes å bli i underkant av 8 prosent. Til neste år reduseres veksten betraktelig, til om lag 4 prosent. Dette kan tilskrives lavere eksportmarkedsvekst og en normalisering i eksporten av elektrisitet. Nedgangen i elektrisitetseksporten bidrar anslagsvis til å trekke ned eksporten av tradisjonelle varer med 0,6 prosentpoeng. Den underliggende eksportveksten vil således være litt over markedsveksten. Fra 2009 og ut prognoseperioden vil den internasjonale konjunkturutviklingen styrkes og igjen bidra til økende eksportvekst. Eksportveksten for tradisjonelle varer anslås i prognoseperioden å ligge litt over markedsveksten, noe som innebærer økende markedsandeler. Eksporten av olje og naturgass vil øke sterkt i 2008. Deretter og ut prognoseperioden ventes en svak nedgang. Eksportprisene ventes å gå ned i de to neste årene, men deretter stige mot slutten av prognoseperioden.

Fortsatt høy samlet importvekst

Veksten i tradisjonell vareimport viser nå tendenser til å flate ut. De foreløpige sesongjusterte KNR-tallene viser at den tradisjonelle vareimporten økte med 0,5 prosent fra 1. til 2. kvartal i år, etter en økning på 1,6 prosent kvartalet før. Til sammenligning økte denne importen med over 12 prosent gjennom 2006. Importen av verkstedsprodukter økte med 1,8 prosent og bidro til å trekke opp veksten, mens importen av elektrisk kraft, kjemiske råvarer og metaller falt fra 1. til 2. kvartal. Sammenligner vi første halvår i år med samme periode i fjor, økte importen av tradisjonelle varer med nesten 10 prosent.

Tjenesteimporten var høy i 2. kvartal, med en sesongjustert økning på 2,4 prosent fra 1. kvartal. Reisetrafikk og forretningsmessige tjenester bidro sterkt til denne veksten, begge med en vekst på 3,1 prosent. Samlet økte importen med 1,7 prosent i 2. kvartal, det samme som i forrige kvartal og på linje med veksten gjennom fjoråret. Dette innebærer en økning på hele 8,5 prosent dersom vi sammenligner første halvår i år med første halvår i fjor. Importvolumet vokser altså fortsatt kraftig, i tråd med hva en skulle forvente ved en konjunkturtopp med tilhørende høyt konsum- og investeringsnivå.

Sesongjustert prisvekst for samlet import var 1,0 prosent fra 1. til 2. kvartal, og dette skyldes i all hovedsak vekst i prisene på tradisjonelle importvarer. Importprisene på tjenester falt med 0,5 prosent fra 1. til 2. kvartal.

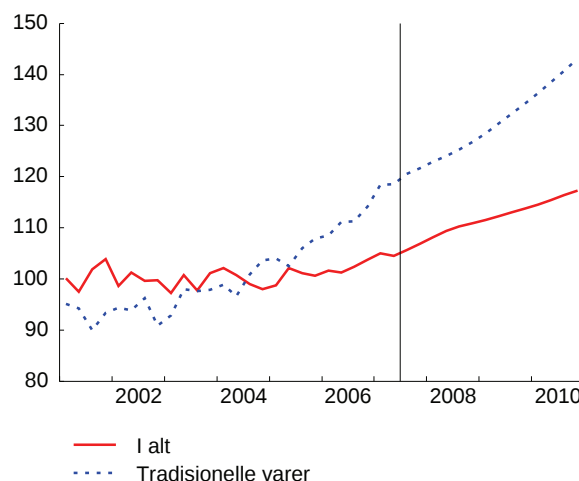
Vi legger til grunn at det blir overlevert en fregatt til det norske sjøforsvaret i løpet av inneværende halvår, noe som trekker opp importen i år. Vi har videre lagt til grunn at det overleveres en fregatt årlig ut prognoseperioden, slik at dette ikke vil bidra til å øke importveksten. Våre beregninger viser en vekst i tradisjonell vareimport på om lag 9 prosent i inneværende år. Dette er en svak avdemping i forhold til 2006. I de neste årene ventes veksten å avta ytterligere, i tråd med en avdemping av den samlede etterspørselsveksten. Videre antar vi at samlet import omtrent følger utviklingen i den tradisjonelle vareimporten.

Sterk produksjonsvekst i fastlandsøkonomien

KNR-tallene viser at BNP-veksten i fastlandsøkonomien har tiltatt så langt i 2007. BNP for Fastlands-Norge har vokst med 6 prosent årlig rate gjennom første halvår og var om lag 5½ prosent høyere enn første halvår 2006. I 2007 er det særlig vareproduksjon utenom industri og spesielt bygg og anlegg og kraftproduksjon som har vokst mye, men veksten i fastlandsøkonomien er høy på bred basis. Ser en tilbake på utviklingen de siste par årene, har det vært særlig sterk vekst i privat tjenesteyting. Så langt i 2007 er veksten i norsk økonomi klart høyere enn vi tidligere har anslått. Hvis BNP Fastlands-Norge blir på samme nivå (sesongjustert) i andre halvår som det de foreløp-

Eksport

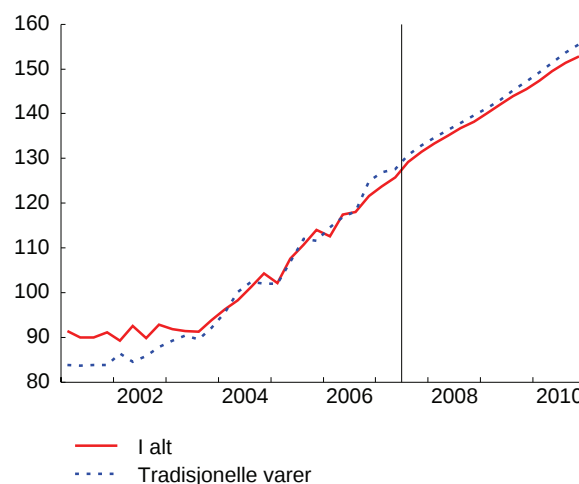
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Import

Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

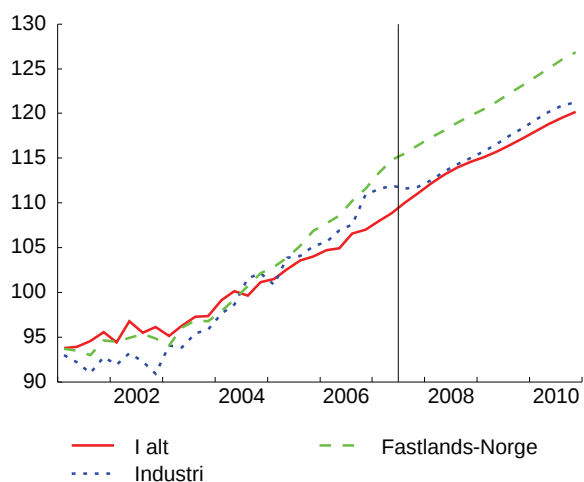
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

pige KNR-tallene for 2. kvartal viser, blir årsveksten i 2007 på 4,6 prosent. Selv med relativt moderat vekst gjennom andre halvår 2007 vil årsvekstraten kunne bli over 5 prosent fra 2006 til 2007. Veksten i samlet BNP er langt mer moderat og uendret (sesongjustert) nivå fra 2. kvartal og ut året vil gi en årsvekstrate på 2¼ prosent i 2007. Det er fallet i olje- og gassproduksjonen som er årsaken til denne mer beskjedne veksten. På etterspørselssiden er det sterk vekst i innenlandsk etterspørsel til konsum og investeringer samt i eksporten av tradisjonelle varer og tjenester.

Vi legger til grunn at det i løpet av de nærmeste kvartalene vil skje en vesentlig avdempning i veksttakten i norsk økonomi. Dette omslaget vil i hovedsak innebære at BNP-veksten kommer ned om lag på linje med eller noe under antatt trendvekst i økonomien. De faktorene som forventes å bidra til dette er for det

Bruttonasjonalprodukt

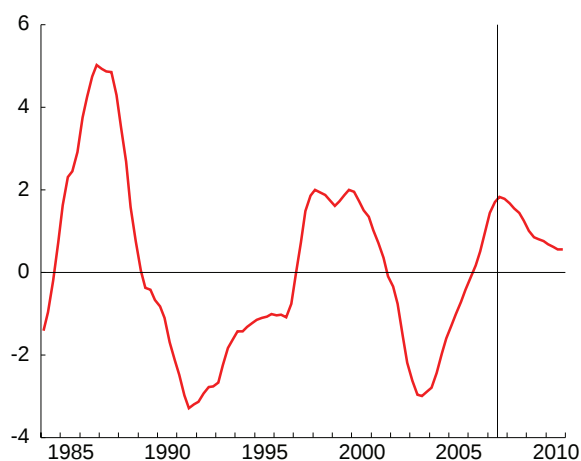
Sesongjusterte volumindekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

BNP Fastlands-Norge

Avvik fra beregnet trend i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

første en vesentlig svakere vekst i husholdningenes etterspørsel som følge av høyere renter. Vi regner med at veksten i boliginvesteringene vil stoppe opp i løpet av 2008 og nivået vil falle svakt deretter. Også lavere vekst internasjonalt vil bidra til mer moderat vekst gjennom svakere markedsutsikter for norsk eksport både av varer og tjenester fra fastlandsøkonomien. Disse momentene gjør at veksttakten i fastlandsøkonomien synker fra om lag 5 prosent i 2007 til om lag 3 prosent i 2008. Veksttakten i bruttoinvesteringene i næringsvirksomhet inklusive petroleumssektoren fortsetter imidlertid å vokse sterkt i 2008. Vekstbidragene fra offentlig forvaltning forventes i 2008 å bli om lag som i 2007. På næringsnivå vil omslaget i veksttakten gjøre seg gjeldende ganske bredt. Lavere vekst i boliginvesteringene vil redusere veksten i bygge og anleggssektoren, mens svakere vekst internasjonalt reduserer industriens vekstmuligheter selv om tradisjonell eksport fortsetter å vokse klart også i 2008.

Sterk vekst i oljeinvesteringene bidrar til å holde veksten i industriproduksjonen oppe selv med en konjunkturedgang internasjonalt. Selv om veksten anslås å bli klart dempet i 2008, er likevel veksttakten i fastlandsøkonomien relativt høy sett i et lengre perspektiv. Kapasitetsgrensene i økonomien, målt ved arbeidsledigheten, tilsier en mer dempet vekst framover. Dette vil være tilfelle selv om en legger til grunn en relativt høy arbeidsinnvandring.

Mens fastlandsøkonomien har vokst raskere enn samlet BNP i mange år, forventer vi at økningen i olje- og gassproduksjonen skal bidra til at samlet BNP vokser mer enn BNP Fastlands-Norge i 2008. Produksjonsveksten i petroleumssektoren og en tendens til økende driftsutgifter per produsert enhet gir noen vekstimpulser til fastlandsøkonomien i tillegg til veksten i investeringene i petroleumssektoren. Etter 2008 regner vi imidlertid med om lag uendret petroleumsproduksjon slik at samlet BNP vokser litt mindre enn fastlandsøkonomien.

Tilstrammingen i pengepolitikken antas å fortsette inn i begynnelsen av 2008 gjennom høyere styringsrenter. Fra og med 1. kvartal 2008 er styringsrenta antatt å ligge nominelt konstant på 5,25 prosent. Høyere realrente vil dempe etterspørselsveksten, og særlig veksten i bygge og anleggssektoren påvirkes av dette siden investeringsveksten avtar. I tråd med markedsforventningene antar vi at rentenivået i euroområdet ikke øker så mye som i Norge. Det vil bidra til at kronkursen overfor euro vil være sterk i tiden framover og at den styrker seg ytterligere fra dagens nivå like under 8 kroner som følge av en tiltakende renteforskjell. En sterkere krone har en kontraktiv effekt på økonomien. Som omtalt ovenfor, er veksten i konsum og investeringer i offentlig forvaltning om lag uendret i perioden framover. I ekspansiv retning bidrar vår forutsetning om et nytt internasjonalt konjunkturoppsving fra 2009. Det bidrar til at eksportveksten tar seg opp igjen og dermed også industriproduksjonen. Vedvarende høy vekst i petroleumsinvesteringene bidrar også til vekst i industrien. Veksten i fastlandsøkonomien tiltar derfor mot slutten av beregningsperioden og kan overstige 3 prosent i 2010.

Redusert sysselsettingsvekst, men likevel fortsatt lav ledighet

I første halvår i år har sysselsettingen i følge sesongjusterte KNR-tall økt med hele 4,2 prosent, regnet som årlig rate. Økningen så langt i år har dermed vært enda sterkere enn i rekordåret 2006. 3,1 prosent høyere sysselsetting i 2006 enn i 2005 er den sterkeste veksten som noen gang er registrert i nasjonalregnskapet. Fra 2. kvartal 2005 til 2. kvartal 2007 økte sysselsettingen med nesten 160 000 personer.

Det har vært spesielt sterk sysselsettingsvekst i bygge- og anleggsvirksomhet og forretningsmessig tjenesteyting. Det var også solid vekst innen varehandel og

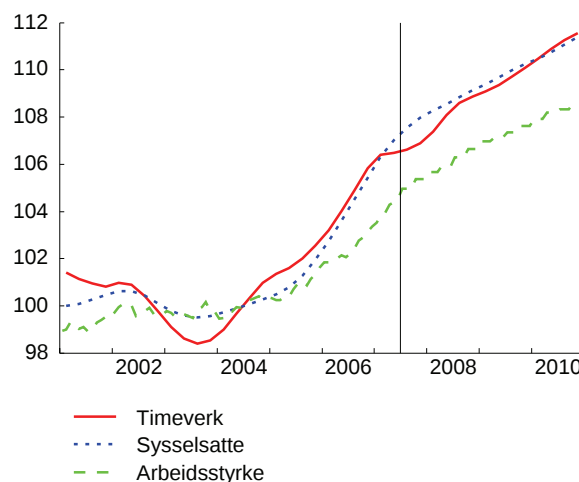
industri. Til sammen sto sysselsettingsveksten i disse næringene for nær 70 prosent av den samlede sysselsettingsøkningen fra 2. kvartal i fjor til 2. kvartal i år. Til sammenlikning sto de samme næringene for knapt 45 prosent av den samlede sysselsettingen i 2. kvartal i år. Det er grunn til å tro at mange av arbeidsinnvandrerne etter utvidelsen av EU 1. mai 2004 har blitt sysselsatt i disse næringene, og således bidratt til å dekke arbeidskraftsbehovet i norsk næringsliv. I tillegg har yrkesdeltakelsen blant nordmenn økt betraktelig de siste årene. Økningen har vært sterkest blant de eldre, og særlig sterk blant eldre kvinner. Mens befolkningen mellom 15-74 år økte med 45 000 fra 2. kvartal 2006 til 2. kvartal 2007, økte arbeidsstyrken med 51 000 i samme periode. Av dette utgjorde økt yrkesdeltakelse blant kvinner mellom 55-66 år 14 000. Nettoinnvandringen var på om lag 30 000 personer fra 1. juli 2006 til 1. juli 2007.

Veksten i befolkningen og arbeidsstyrken vil trolig fortsette framover, men neppe i samme tempo. I våre prognoser øker arbeidsstyrken med 87 000 personer fra 2007 til 2010, og den gjennomsnittlige yrkesandelen øker svakt. Oppdaterte beregninger i SSB viser at uendrede yrkesfrekvenser etter alder, kjønn, utdanningsnivå og pensjonsmottakerstatus, samt en årlig netto innvandring på 16 000, vil innebære en økning i arbeidsstyrken på om lag 43 000 personer i denne treårsperioden. Prognosene legger således til grunn klare økninger i yrkesfrekvensene og også høyere arbeidsinnvandring enn i disse framskrivningene. Presset i arbeidsmarkedet vil gi mer marginale grupper muligheten til å knytte seg tettere til arbeidslivet. Årsaken til at den gjennomsnittlige yrkesandelen likevel bare øker svakt er at mye av befolkningsveksten kommer blant unge og eldre med en lavere yrkesfrekvens enn befolkningen forøvrig. I 2. kvartal 2007 utgjorde arbeidsstyrken vel 53 prosent av den samlede befolkningen. I framskrivningene innebærer endringene i befolkningssammensetning at andelen synker med 2 prosentpoeng fram mot 2020. Da er det antatt yrkesfrekvenser på 2001-nivå.

Sysselsettingsveksten har også redusert arbeidsledigheten markert. Fra et nivå på rundt 4,5 prosent i hele 2005, falt AKU-ledigheten kraftig gjennom 2006 og noe mer moderat så langt i 2007. I perioden mai-juli i år var den sesongjusterte ledigheten 2,5 prosent. Den registrerte ledigheten har gått tilsvarende ned. Ved utgangen av august i år var kun 2 prosent av arbeidsstyrken registrert helt ledige. Sesongjustert hadde den registrerte ledigheten da falt med 2000 personer fra utgangen av juli.

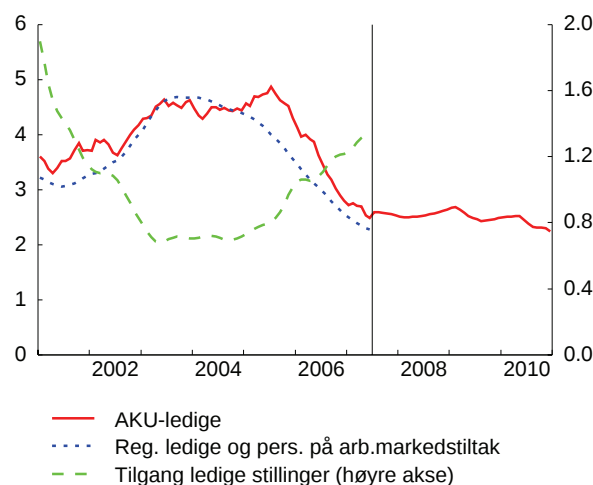
Målt som årsgjennomsnitt anslår vi en AKU-ledighet på 2,6 prosent i 2007. Vi forventer en klart lavere sysselsettingsvekst i årene framover sammenliknet med i 2006 og 2007. Siden veksten i arbeidsstyrken trolig også vil avta, holder imidlertid ledigheten seg om lag uendret fra 2007 til 2010. I prognosene anslår

Arbeidsstyrke, sysselsetting og timeverk
Sesongjusterte og glattede indekser, 2004=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige og tilgangen på ledige stillinger
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

vi at årsgjennomsnittet på ledigheten kommer ned i 2,4 prosent i 2009. Vi må tilbake til 1980 for å finne et lavere årlig gjennomsnitt for ledigheten.

Høy lønnsvekst framover

Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser en vekst i lønn per normalårsverk på 5,8 prosent fra første halvår i fjor til første halvår i år. I denne perioden har det vært hovedoppgjør i de toårige tariffavtalene, og tariff tilleggene blir da som regel større enn når det er mellomoppgjør. Veksten var imidlertid nær 1 prosentpoeng høyere enn i tilsvarende periode ved forrige hovedoppgjør. I årets mellomoppgjør ble tilleggene mer moderate, slik at vi forventer en nedgang i lønnsveksten målt fra andre halvår i fjor til andre halvår i år. Lønnsveksten fra 2006 til 2007 anslås til 5,6 prosent, om lag det samme som i vår forrige konjunkturrapport. I perioden 2003-2006 lå den årlige lønnsvek-

Makroøkonomiske hovedstørrelser 2006-2010. Regnskap og prognoser. Prosentvis endring fra året før der ikke annet framgår

	Regnskap	Prognoser								
		2007			2008		2009		2010	
		SSB	FIN	NB	SSB	NB	SSB	NB	SSB	NB
2006										
Realøkonomi										
Konsum i husholdninger mv.	4,4	6,3	4,0	4 3/4	3,7	3 1/4	3,3	2 1/2	3,9	2 1/2
Konsum i offentlig forvaltning	3,3	2,7	3,1	3	3,2	3	2,7	.	3,0	.
Bruttoinvestering i fast realkapital	7,4	7,8	6,1	..	6,6	..	4,0	..	3,6	..
Utvinning og rørtransport ¹	4,4	6,3	5,0	7 1/2	9,9	0	9,3	5	10,3	7 1/2
Fastlands-Norge	8,0	7,6	6,7	6	6,0	2 3/4	2,5	.	1,5	.
Næringer	8,5	8,9	7,5	..	8,2	..	3,4	..	3,3	..
Bolig	6,5	6,8	5,0	..	3,1	..	0,5	..	-2,3	..
Offentlig forvaltning	9,1	5,7	7,4	..	5,1	..	3,4	..	2,8	..
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	4,7	5,6	4,3	4 1/2	4,0	3	3,0	2 1/4	3,2	2 1/4
Lagerendring ³	0,2	0,1	..	..	0,0	..	0,0	..	0,0	..
Eksport	1,6	2,9	1,5	..	4,6	..	2,4	..	2,9	..
Råolje og naturgass	-6,5	-2,5	-3,6	..	7,4	..	-0,4	..	-0,4	..
Tradisjonelle varer ⁴	5,9	7,8	4,8	8 1/4	3,9	5 1/4	5,5	.	6,3	.
Import	8,2	8,7	5,9	7 1/4	6,1	4 1/2	5,3	.	5,2	.
Tradisjonelle varer	9,7	8,8	6,0	..	5,8	..	5,1	..	5,8	..
Bruttonasjonalprodukt	2,8	3,5	2,5	3 1/4	3,7	3 1/2	2,2	1 3/4	2,7	1 1/2
Fastlands-Norge	4,6	5,1	3,7	4 1/4	3,1	2 1/2	2,7	2	3,1	2 1/4
Arbeidsmarked										
Sysselsatte personer	3,1	3,1	2,1	2 3/4	1,3	1	1,1	0	1,0	0
Arbeidsledighetsrate (nivå)	3,4	2,6	2,5	2 1/2	2,5	2 3/4	2,4	3 1/4	2,5	3 3/4
Priser og lønninger										
Lønn per normalårsverk	4,3	5,6	4 3/4	5 1/2	5,9	5 1/2	5,5	4 3/4	5,6	4 1/2
Konsumprisindeksen (KPI)	2,3	0,8	3/4	3/4	2,7	3	1,9	2 1/2	2,3	2 1/2
KPI-JAE ⁵	0,8	1,4	1 1/2	1 1/2	1,8	2	2,0	2 1/2	2,3	2 1/2
Eksportpris tradisjonelle varer	11,7	3,6	..	..	-6,0	..	-3,6	..	4,0	..
Importpris tradisjonelle varer	4,7	4,4	..	..	-3,2	..	-0,8	..	2,0	..
Boligpris ⁶	12,9	13,3	..	..	4,5	..	1,1	..	1,9	..
Utenriksøkonomi										
Driftsbalansen, mrd. kroner	353,5	335,9	..	..	359,3	..	320,8	..	350,4	..
Driftsbalansen i prosent av BNP	16,4	14,9	12,9	..	15,1	..	13,2	..	13,6	..
MEMO:										
Husholdningenes sparerate (nivå)	1,3	0,0	1,8	..	2,0	..	2,7	..	3,1	..
Pengemarkedsrente (nivå)	3,1	4,8	..	4 3/4	5,5	6	5,5	6	5,5	5 3/4
Utlånsrente, banker (nivå) ⁷	4,3	5,5	..	..	6,3	..	6,5	..	6,5	..
Råoljepris i kroner (nivå) ⁸	414	401	370	..	380	..	358	..	381	..
Eksportmarkedsindikator	8,2	6,8	..	..	3,9	..	4,4	..	6,7	..
Importveid kronekurs (44 land) ⁹	0,6	-1,2	..	-1/4	-1,7	-1/4	0,3	1	0,1	1

¹ Finansdepartementets anslag inkluderer tjenester tilknyttet oljeutvinning.² Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.³ Endring i lagerendring i prosent av BNP.⁴ Norges Bank gir anslag for tradisjonell eksport, som også inkluderer en del tjenester.⁵ KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE).⁶ Selveier.⁷ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner. Gjennomsnitt for året.⁸ Gjennomsnittlig spotpris, Brent Blend.⁹ Positivt tall innebærer svekket krone.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), Finansdepartementet, St.meld.nr. 2 (2006-2007), (FIN), Norges Bank, Inflasjonsrapport 2/2007 (NB).

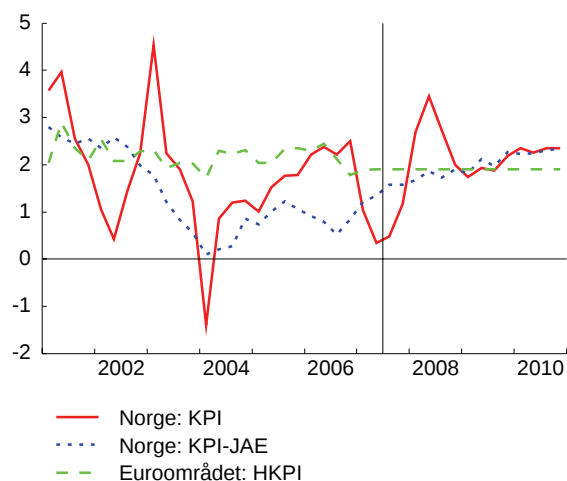
sten stabilt rundt 4 prosent. Den sterke oppgangskonjunktoren i norsk økonomi siden sommeren 2003 har således først slått ut i høyere lønnsvekst i 2007. Den økte lønnsveksten hittil i år kan i hovedsak føres tilbake til en betydelig økning i bonusutbetalingene i 1. kvartal. Den kvartalsvise lønnsindeksen til SSB, som bygger på opplysninger fra utvalgte bedrifter i ulike næringer (utenom blant annet finansiell tjenesteyting), viser særlig stor vekst i uregelmessige tillegg og bonuser innen forretningsmessig tjenesteyting og

eiendomsdrift, bygge- og anleggsvirksomhet og varehandel. Det var også en klar økning i slike tillegg blant industribedriftene. At bonusutbetalingene øker i de fleste private næringene skjer på bakgrunn av generell høy lønnsomhet i norsk næringsliv, og at det samtidig er mangel på en del typer arbeidskraft.

Erfaringsmessig vil også tariff tilleggene øke etter en periode med en slik økning i lønnsgraden. Det er nødvendig dersom partene i arbeidslivet ønsker å

Konsumprisindeksen

Prosentvis vekst fra samme kvartal året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

begrense lønnsforskjellene mellom arbeidstakere med stor grad av lokal lønnsfastsettelse og de med i hovedsak sentral lønnsdannelse. Økningen i tariff tilleggene vil derfor kunne fortsette en stund, også dersom lønnsglidningen skulle avta. Våre prognoser innebærer fortsatt høy vekst i sysselsettingen. Sammen med muligheter for noe lavere arbeidsinnvandring vil dette bidra til fortsatt reduksjon i ledigheten og gi et ytterligere bidrag til høyere lønnsvekst framover. I tillegg bidrar også økt konsumprisvekst til høyere lønnsvekst. Den internasjonale konjunkturedgangen vil svekke lønnsomheten i konkurranseutsatt næringsliv og trekke i motsatt retning.

Vi anslår om lag samme lønnsvekst i perioden 2008-2010 som i 2007. Mens veksten i lønn per normalårsverk anslås til 5,9 prosent i 2008, kan den likevel bli litt lavere i 2009 da det er et mellomoppgjør — anslagsvis 5,5 prosent. Dersom våre anslag om en internasjonal konjunkturbedring slår til, kan imidlertid lønnsveksten øke litt igjen i 2010.

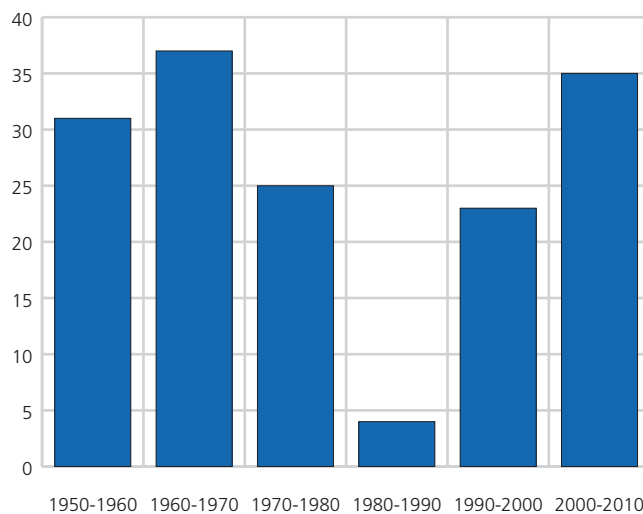
Våre anslag for lønns- og prisveksten innebærer en samlet økning i reallønningene på 35 prosent fra 2000 til 2010. Til sammenligning økte reallønningene med om lag 25 prosent i løpet av 1970- og 1990-tallet, og kun 4 prosent i løpet av 1980-tallet. Reallønnsutviklingen på 2000-tallet er dermed mer lik den vi hadde på 1950- og 60-tallet (se egen figur).

Utsikter til noe høyere inflasjon

Til tross for høy kapasitetsutnyttelse i norsk økonomi er den underliggende prisstigningen på konsumvarer fortsatt meget lav. Etter en viss økning gjennom høsten i fjor og vinteren i år har 12-månedersveksten i konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) ligget tilnærmet stabilt og var i juli 1,4 prosent. Ifølge denne indeksen har inflasjonen nå i mer enn fire år beveget seg i området

Reallønnsvekst, lønn per normalårsverk deflatert med KPI

Prosent

0 – 1,5 prosent, og den har dermed vært utenfor Norges Banks målsone for pengepolitikken.

Den klareste prisoppgangen så langt i inneværende år har vært på produkter til vedlikehold og reparasjon av bolig. Fra januar til mai økte prisene på disse produktene med 6,7 prosent i gjennomsnitt, men har deretter falt litt. 12-månedersveksten i juli var 7 prosent, nær 5 prosentpoeng høyere enn i januar. Dette er i stor grad en refleks av det høye aktivitetsnivået i byggebransjen som har medført knapphet på byggevarer både i Norge og i mange av våre naboland.

En oppsplitting av KPI-JAE etter leverende sektor viser at det gjennom det siste året har vært en tendens til økt prisstigning på norskproduserte varer, mens det har vært et vedvarende underliggende prisfall på importerte konsumvarer. Veksten i husleiene har avtatt jevnt gjennom det siste året, men med en liten økning fra juni til juli i år. Prisstigningstakten for øvrige tjenester har vært meget stabil så langt i inneværende år, etter å ha økt en del ved årsskiftet.

Det er mange faktorer som har bidratt til den lave underliggende prisveksten de fem siste årene. Økt import fra lavkostland, noe sterkere krone og et lavt inflasjonsnivå globalt har bidratt til lav prisvekst på importerte konsumvarer. Relativt lav vekst i lønnskostnader per time samt høy vekst i produktiviteten, har bidratt til at også prisveksten for norskproduserte varer og tjenester har vært lav, så lenge en holder energivarer utenfor.

Veksten i timelønnskostnadene har tatt seg noe opp gjennom de siste årene og ligger også an til å holde seg relativt høy framover. Etter fire år med konjunkturoppgang ser det nå ut til at den høye produktivitet-sveksten reduseres. Kronestyrkingen kan imidlertid komme til å motvirke impulsene fra de innenlandske

kostnadskomponentene. Etter hvert vil også prisene på byggevarer normaliseres, noe som også vil trekke inflasjonen ned.

Etter at en del industrielle råvarer har steget mye i pris, har nå også verdensmarkedsprisene på matvarer økt klart. Dette har allerede bidratt til økning i norske matvarepriser, og vil ventelig også bidra til høyere inflasjon i tiden framover. Vi regner også med at de negative prisimpulsene i kjølvannet av økt import fra lavkostnadsland vil bli redusert framover. Ifølge våre beregninger kommer veksten i KPI-JAE som årsgjennomsnitt opp i 1,4 prosent i år, for deretter å øke gradvis gjennom de neste tre årene. I 2010 anslås inflasjonen til 2,3 prosent.

Mens veksten i KPI-JAE i de senere årene har vært lav og stabil, har svingningene i energipriser bidratt til at veksten i konsumprisindeksen totalt (KPI) har variert mye mer. Lite tilsig til vannmagasinene bidro til at elektrisitetsprisene i 2006 som årsgjennomsnitt var rekordhøye. Godt tilsig utover høsten, en mild vinter og mye nedbør både i vinter og i sommer har endret situasjonen fullstendig. I årets uke 34 var fyllingsgraden i magasinene oppe i 93,8 prosent og var med det hele 9,4 prosentpoeng høyere enn medianen for perioden 1990-2005. Elektrisitetsprisene til husholdningene har derfor falt kontinuerlig i 10 måneder. I juli var prisene 41 prosent lavere enn i september i fjor. Elektrisitetsprisutviklingen er den dominerende faktoren bak at 12-månedersveksten i KPI i juli i år var 1 prosentpoeng lavere enn for KPI-JAE, med en prisstigning på bare 0,4 prosent.

Markedet for framtidige leveranser indikerer at det blir en klar økning i elektrisitetsprisene fram mot vinteren. Vi anslår at elektrisitetsprisene som årsgjennomsnitt vil reduseres i følge KPI med om lag 20 prosent i 2007 i forhold til året før, mens det ligger an til en økning på rundt 25 prosent i 2008. Med en vekt på nær 4 prosent gir det et bidrag til KPI-veksten neste år på om lag 1,0 prosentpoeng. Oljeprisen er forutsatt å falle med vel 14 kroner fra 2006 til 2007 og med ytterligere 20 kroner i hvert av de to neste årene. Vi legger til grunn at det i gjennomsnitt ikke foretas noen reelle avgiftsendringer i perioden 2008-2010.

Høyere underliggende prisvekst og elektrisitetsprisøkningen bidrar til at den samlede prisstigningen tar seg kraftig opp neste år, og KPI-veksten for 2008 anslås til 2,7 prosent. I 2009 og 2010 legges det til grunn at energiprisene samlet sett endres i tråd med den generelle prisstigningen. Veksten i KPI blir dermed tilnærmet den samme som for KPI-JAE.

Redusert overskudd i handelen med utlandet

For årets andre kvartal viser foreløpige tall fra utenriksregnskapet et overskudd på vare- og tjenestehandelen med utlandet på om lag 90 milliarder kroner. Halveis i 2007 viser utenriksregnskapet over 20 milliarder kroner lavere overskudd enn i første halvdel av 2006. For 2007 som helhet anslår vi et handelsoverskudd på 350 milliarder kroner, en reduksjon på vel 40 milliarder kroner i forhold til 2006. Fjorårets store underskudd på rente- og stønadsbalansen på nesten 40 milliarder kroner skyldes for en stor del ekstraordinært store aksjeutbytter til utenlandske eiere. I år venter vi at underskuddet mer enn halveres. Dermed vil overskuddet på driftsbalansen reduseres med vel 14 milliarder kroner fra i fjor, og ende i underkant av 336 milliarder kroner i 2007.

For neste år regner vi med et overskudd på handelsbalansen på linje med i år. Deretter venter vi en demping av den kraftige veksten norsk økonomi har opplevd de seneste årene. En negativ utvikling i nettoeksporten (volum) og tap i bytteforholdet (målt som eksportpriser i forhold til importpriser) ventes å redusere handelsoverskuddet til under 320 milliarder kroner fra og med 2009. Rente- og stønadsbalansen antas å vise overskudd fra 2008 som følge av økte netto renteinntekter fra utlandet og en stabilisering av netto stønader og aksjeutbytter til utlandet. Dermed vil overskuddet på driftsbalansen ligge på et nivå i underkant av 350 milliarder gjennom prognoseperioden.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2004-priser. Millioner kroner

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1	07.2
Konsum i hush. og ideelle organisasjoner	812 122	847 569	204 704	204 644	208 268	210 912	213 158	215 361	221 914	223 982
Konsum i husholdninger	778 529	811 960	196 215	196 006	199 487	202 071	204 206	206 312	212 739	214 735
Varekonsum	404 922	421 609	102 286	101 513	103 664	104 509	106 044	107 805	112 143	112 570
Tjenestekonsum	348 998	361 259	87 569	88 390	88 792	90 184	90 608	91 583	92 617	93 535
Husholdningenes kjøp i utlandet	46 583	51 958	11 775	11 709	12 404	13 020	13 229	13 067	13 689	14 504
Utlendingers kjøp i Norge	-21 974	-22 866	-5 416	-5 606	-5 373	-5 642	-5 675	-6 143	-5 711	-5 874
Konsum i ideelle organisasjoner	33 593	35 609	8 489	8 637	8 781	8 840	8 952	9 049	9 175	9 246
Konsum i offentlig forvaltning	379 939	392 660	94 923	95 243	97 184	97 819	98 533	99 081	99 634	99 707
Konsum i statsforvaltningen	200 424	203 979	50 007	50 122	50 790	50 973	50 999	51 200	50 910	50 748
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	172 548	176 510	43 102	43 208	43 859	44 080	44 171	44 386	44 204	44 085
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	27 876	27 470	6 904	6 914	6 931	6 892	6 829	6 814	6 705	6 662
Konsum i kommuneforvaltningen	179 514	188 681	44 916	45 121	46 394	46 846	47 533	47 881	48 724	48 960
Bruttoinvestering i fast realkapital	349 319	375 080	85 212	96 894	87 977	94 880	94 609	97 192	95 887	99 598
Utvinning og rørtransport	84 924	88 700	20 685	23 121	20 615	21 393	23 387	23 207	21 380	23 382
Tjenester tilknyttet utvinning	-1 835	870	919	44	-527	25	478	894	103	439
Utenriks sjøfart	15 146	14 376	1 737	5 336	3 789	4 297	4 434	1 800	4 737	4 501
Fastlands-Norge	251 085	271 135	61 870	68 394	64 100	69 165	66 310	71 292	69 668	71 275
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	200 683	216 155	50 049	53 588	52 115	53 123	54 338	56 409	56 687	57 788
Næringer	120 056	130 312	29 949	32 689	31 238	31 841	32 806	34 202	34 055	35 008
Industri og bergverk	23 440	26 110	5 681	7 252	5 658	5 752	7 036	7 366	6 426	7 181
Annen vareproduksjon	19 775	21 827	5 340	4 714	5 181	5 601	5 628	5 395	5 430	5 967
Tjenester	76 840	82 375	18 928	20 723	20 398	20 488	20 142	21 441	22 200	21 860
Boliger (husholdninger)	80 628	85 843	20 100	20 899	20 878	21 282	21 532	22 207	22 633	22 779
Offentlig forvaltning	50 401	54 980	11 821	14 806	11 985	16 042	11 972	14 882	12 980	13 487
Lagerendring og statistiske avik	50 538	58 919	18 048	12 918	15 654	13 222	16 261	14 988	13 195	15 074
Bruttoinvestering i alt	399 800	433 999	103 261	109 813	103 630	108 102	110 870	112 180	109 082	114 672
Innenlandsk sluttanvendelse	1 591 861	1 674 229	402 888	409 699	409 082	416 832	422 560	426 622	430 630	438 361
Etterspørsel fra Fastl.-Norge (ekskl. lagerendring)	1 443 145	1 511 364	361 497	368 280	369 552	377 896	378 000	385 733	391 215	394 964
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	430 340	447 640	106 744	110 048	109 169	113 860	110 505	113 963	112 614	113 195
Eksport i alt	737 591	749 656	185 417	184 347	186 240	185 492	187 676	190 051	192 452	191 396
Tradisjonelle varer	220 746	233 721	55 630	56 586	56 908	58 321	58 388	59 884	62 112	62 162
Råolje og naturgass	320 559	299 812	80 215	78 494	77 649	74 553	74 673	73 086	76 212	71 439
Skip, plattformer og fly	10 781	12 192	3 316	1 055	3 188	1 770	3 261	3 974	1 963	3 135
Tjenester	185 505	203 930	46 256	48 212	48 496	50 848	51 354	53 108	52 166	54 658
Samlet sluttanvendelse	2 329 451	2 423 884	588 304	594 046	595 322	602 325	610 237	616 673	623 082	629 756
Import i alt	539 642	583 765	137 665	141 663	139 925	145 872	146 649	151 076	153 698	156 332
Tradisjonelle varer	349 862	383 849	90 571	90 212	92 660	94 474	95 499	100 952	102 580	103 082
Råolje og naturgass	2 953	1 457	531	1 310	422	178	169	717	589	1 411
Skip, plattformer og fly	10 421	12 232	2 669	3 030	2 711	4 682	3 145	1 694	2 468	2 617
Tjenester	176 406	186 227	43 895	47 111	44 131	46 539	47 835	47 713	48 062	49 221
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	1 789 867	1 840 119	450 639	452 383	455 398	456 452	463 588	465 597	469 384	473 424
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	1 415 739	1 480 321	355 793	361 176	364 126	367 104	372 721	377 188	383 127	388 242
Oljevirkksomhet og utenriks sjøfart	374 128	359 798	94 846	91 207	91 272	89 349	90 866	88 409	86 257	85 182
Fastlands-Norge (basisverdi)	1 206 438	1 258 437	303 291	307 843	309 888	311 998	315 542	320 923	325 562	330 139
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	938 053	985 663	236 137	240 621	242 183	243 984	247 183	252 168	255 843	260 187
Industri og bergverk	168 159	174 989	42 220	42 673	42 854	43 390	43 641	45 003	45 253	45 424
Annen vareproduksjon	141 641	142 285	35 477	36 701	35 895	35 496	35 303	35 470	36 662	38 086
Tjenester inkl. boligjenester	628 254	668 389	158 440	161 247	163 434	165 098	168 240	171 696	173 928	176 677
Offentlig forvaltning	268 385	272 774	67 154	67 221	67 705	68 015	68 358	68 755	69 719	69 952
Korreksjonsposter	209 301	221 884	52 502	53 334	54 238	55 105	57 180	56 265	57 565	58 103

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Faste 2004-priser. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1	07.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,3	4,4	1,0	-0,0	1,8	1,3	1,1	1,0	3,0	0,9
Konsum i husholdninger	3,2	4,3	0,9	-0,1	1,8	1,3	1,1	1,0	3,1	0,9
Varekonsum	2,7	4,1	1,2	-0,8	2,1	0,8	1,5	1,7	4,0	0,4
Tjenestekonsum	2,7	3,5	0,8	0,9	0,5	1,6	0,5	1,1	1,1	1,0
Husholdningenes kjøp i utlandet	12,9	11,5	-1,3	-0,6	5,9	5,0	1,6	-1,2	4,8	6,0
Utlendingers kjøp i Norge	4,0	4,1	-0,5	3,5	-4,2	5,0	0,6	8,2	-7,0	2,9
Konsum i ideelle organisasjoner	5,9	6,0	2,1	1,7	1,7	0,7	1,3	1,1	1,4	0,8
Konsum i offentlig forvaltning	1,8	3,3	-0,3	0,3	2,0	0,7	0,7	0,6	0,6	0,1
Konsum i statsforvaltningen	1,6	1,8	-0,3	0,2	1,3	0,4	0,1	0,4	-0,6	-0,3
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,3	2,3	-0,0	0,2	1,5	0,5	0,2	0,5	-0,4	-0,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-7,9	-1,5	-1,6	0,1	0,2	-0,6	-0,9	-0,2	-1,6	-0,6
Konsum i kommuneforvaltningen	2,0	5,1	-0,3	0,5	2,8	1,0	1,5	0,7	1,8	0,5
Bruttoinvestering i fast realkapital	11,2	7,4	0,2	13,7	-9,2	7,8	-0,3	2,7	-1,3	3,9
Utvinning og rørtransport	19,1	4,4	-3,5	11,8	-10,8	3,8	9,3	-0,8	-7,9	9,4
Tjenester tilknyttet utvinning	-165,2	-147,4	-132,2	-95,2	..	-104,7	..	86,8	-88,5	327,8
Utenriks sjøfart	50,0	-5,1	-60,9	207,1	-29,0	13,4	3,2	-59,4	163,1	-5,0
Fastlands-Norge	9,1	8,0	-0,3	10,5	-6,3	7,9	-4,1	7,5	-2,3	2,3
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	11,9	7,7	0,8	7,1	-2,7	1,9	2,3	3,8	0,5	1,9
Næringer	10,2	8,5	0,8	9,2	-4,4	1,9	3,0	4,3	-0,4	2,8
Industri og bergverk	12,3	11,4	2,8	27,7	-22,0	1,7	22,3	4,7	-12,8	11,7
Annen vareproduksjon	3,9	10,4	4,0	-11,7	9,9	8,1	0,5	-4,1	0,6	9,9
Tjenester	11,3	7,2	-0,6	9,5	-1,6	0,4	-1,7	6,5	3,5	-1,5
Boliger (husholdninger)	14,5	6,5	0,8	4,0	-0,1	1,9	1,2	3,1	1,9	0,6
Offentlig forvaltning	-0,5	9,1	-4,7	25,2	-19,1	33,9	-25,4	24,3	-12,8	3,9
Lagerendring og statistiske avvik	50,1	16,6	87,8	-28,4	21,2	-15,5	23,0	-7,8	-12,0	14,2
Bruttoinvestering i alt	14,9	8,6	9,1	6,3	-5,6	4,3	2,6	1,2	-2,8	5,1
Innenlandsk sluttanvendelse	5,6	5,2	2,6	1,7	-0,2	1,9	1,4	1,0	0,9	1,8
Etterspørsel fra Fastl.-Norge (ekskl. lagerendring)	3,9	4,7	0,4	1,9	0,3	2,3	0,0	2,0	1,4	1,0
Etterspørsel fra offentlig forvaltning	1,5	4,0	-0,8	3,1	-0,8	4,3	-2,9	3,1	-1,2	0,5
Eksport i alt	0,7	1,6	-0,9	-0,6	1,0	-0,4	1,2	1,3	1,3	-0,5
Tradisjonelle varer	5,2	5,9	3,5	1,7	0,6	2,5	0,1	2,6	3,7	0,1
Råolje og naturgass	-5,0	-6,5	-2,0	-2,1	-1,1	-4,0	0,2	-2,1	4,3	-6,3
Skip, plattformer og fly	11,2	13,1	-38,6	-68,2	202,1	-44,5	84,2	21,9	-50,6	59,7
Tjenester	5,5	9,9	0,3	4,2	0,6	4,9	1,0	3,4	-1,8	4,8
Samlet sluttanvendelse	4,0	4,1	1,5	1,0	0,2	1,2	1,3	1,1	1,0	1,1
Import i alt	8,6	8,2	3,0	2,9	-1,2	4,3	0,5	3,0	1,7	1,7
Tradisjonelle varer	8,2	9,7	4,8	-0,4	2,7	2,0	1,1	5,7	1,6	0,5
Råolje og naturgass	55,0	-50,6	8,7	146,9	-67,8	-57,9	-4,8	323,8	-17,9	139,6
Skip, plattformer og fly	-20,6	17,4	2,1	13,5	-10,5	72,7	-32,8	-46,1	45,7	6,1
Tjenester	11,4	5,6	-0,6	7,3	-6,3	5,5	2,8	-0,3	0,7	2,4
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	2,7	2,8	1,0	0,4	0,7	0,2	1,6	0,4	0,8	0,9
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	4,5	4,6	1,3	1,5	0,8	0,8	1,5	1,2	1,6	1,3
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-3,5	-3,8	-0,0	-3,8	0,1	-2,1	1,7	-2,7	-2,4	-1,2
Fastlands-Norge (basisverdi)	4,4	4,3	1,3	1,5	0,7	0,7	1,1	1,7	1,4	1,4
Fastlands-Norge utenom offentlig forvaltning	5,3	5,1	1,5	1,9	0,6	0,7	1,3	2,0	1,5	1,7
Industri og bergverk	3,4	4,1	0,2	1,1	0,4	1,3	0,6	3,1	0,6	0,4
Annen vareproduksjon	9,0	0,5	0,8	3,5	-2,2	-1,1	-0,5	0,5	3,4	3,9
Tjenester inkl. boligjenester	5,0	6,4	2,1	1,8	1,4	1,0	1,9	2,1	1,3	1,6
Offentlig forvaltning	1,5	1,6	0,5	0,1	0,7	0,5	0,5	0,6	1,4	0,3
Korreksjonsposter	4,5	6,0	1,2	1,6	1,7	1,6	3,8	-1,6	2,3	0,9

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindekser. 2004=100

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1	07.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	101,0	103,1	101,6	101,5	101,8	103,1	103,5	103,9	103,0	103,4
Konsum i offentlig forvaltning	102,6	106,5	103,1	103,5	104,4	106,2	107,2	108,3	108,4	109,8
Bruttoinvestering i fast kapital	102,8	106,6	103,4	103,5	103,8	106,0	107,8	108,2	108,6	111,3
Fastlands-Norge	102,0	105,5	101,9	102,8	103,9	105,1	105,8	107,2	107,9	109,1
Innenlandsk sluttanvendelse	101,9	105,1	102,6	101,9	103,0	105,8	105,8	105,4	105,9	107,7
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	101,6	104,4	102,1	102,3	102,9	104,3	104,8	105,7	105,2	106,0
Eksport i alt	117,3	133,7	119,5	128,0	135,5	132,1	132,6	134,8	132,2	136,6
Tradisjonelle varer	104,0	116,2	105,7	107,0	111,0	115,3	118,9	120,0	119,0	121,9
Samlet sluttanvendelse	106,8	113,9	107,9	110,0	113,2	113,9	114,1	114,5	114,0	116,4
Import i alt	101,2	104,4	101,2	101,8	102,8	102,7	104,4	107,8	107,5	108,6
Tradisjonelle varer	100,4	105,0	100,4	100,2	102,9	102,8	104,9	109,2	109,3	110,6
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	108,5	116,9	110,0	112,6	116,4	117,4	117,1	116,6	116,1	119,0
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	102,1	105,6	102,2	103,2	103,9	106,0	105,9	106,4	107,2	107,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Makroøkonomiske hovedstørrelser. Sesongjustert. Prisindeks. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert		Sesongjustert							
	2005	2006	05.3	05.4	06.1	06.2	06.3	06.4	07.1	07.2
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	1,0	2,0	0,5	-0,1	0,3	1,2	0,3	0,5	-1,0	0,4
Konsum i offentlig forvaltning	2,6	3,8	1,0	0,3	0,9	1,7	1,0	1,0	0,1	1,4
Bruttoinvestering i fast kapital	2,8	3,6	-0,1	0,1	0,3	2,1	1,7	0,4	0,3	2,5
Fastlands-Norge	2,0	3,4	-0,3	0,9	1,0	1,1	0,7	1,3	0,7	1,1
Innenlandsk sluttanvendelse	1,9	3,0	-0,7	-0,7	1,1	2,7	0,1	-0,3	0,4	1,7
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	1,6	2,7	0,5	0,2	0,6	1,3	0,6	0,8	-0,4	0,8
Eksport i alt	17,3	14,0	6,7	7,1	5,9	-2,5	0,4	1,6	-1,9	3,3
Tradisjonelle varer	4,0	11,7	3,4	1,3	3,7	3,9	3,1	0,9	-0,9	2,5
Samlet sluttanvendelse	6,8	6,6	1,7	1,9	2,9	0,6	0,2	0,4	-0,4	2,1
Import i alt	1,2	3,2	0,2	0,6	1,0	-0,0	1,6	3,3	-0,2	1,0
Tradisjonelle varer	0,4	4,7	0,0	-0,2	2,6	-0,1	2,1	4,1	0,1	1,2
Bruttonasjonalprodukt (markedsverdi)	8,5	7,7	2,1	2,3	3,4	0,9	-0,3	-0,4	-0,5	2,5
Bruttonasjonalprodukt Fastl.-Norge (markedsverdi)	2,1	3,4	-1,2	1,0	0,8	2,0	-0,1	0,5	0,8	0,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå.